
Sexualizované a genderově podmíněné násilí

Univerzita Karlova klade velký důraz na prevenci negativních jevů a bezpečné prostředí pro všechny. Neakceptuje žádné formy sexualizovaného a genderově podmíněného obtěžování a násilí¹ (často zjednodušeně označovaného jako sexuální obtěžování) a očekává, že se všichni jednotlivci z univerzitní komunity, její návštěvníci/ce i smluvní partneři budou k sobě chovat ve vzájemném respektu, ohleduplně a s úctou.

Setkali jste se s nevhodným chováním sexuální povahy jako oběť či jako svědek a nejste si jisti, jak s celou věcí naložit? Můžete kontaktovat [fakultní ombudsmany](#), [ombudsmanku Univerzity Karlovy PhDr. Kateřinu Šámalovou, Ph.D.](#), nebo si vybrat z dalších možností, [jak postupovat](#). Veškeré praktické informace a kontakty najdete na stránkách [Ombudsman UK](#) a [Centra Carolina](#).

Univerzita Karlova usiluje o pracovní, vzdělávací a sociální prostředí, v němž jsou respektována práva a důstojnost všech členů a členek univerzitní komunity.

Cíle Univerzity Karlovy v této oblasti jsou:

- podporovat bezpečné prostředí, ve kterém se s lidmi zachází s respektem;
- deklarovat, že obtěžování je nepřijatelné, a že každý, kdo je součástí univerzity, se podílí na vytváření prostředí bez jakékoli formy obtěžování;
- poskytnout podporu studujícím a zaměstnancům/kyním, kteří se cítí být zasaženi nevhodnými projevy chování;
- poskytnout jasně definovaný mechanismus, pomocí kterého lze stížnosti řešit.

Každý zaměstnanec, každá zaměstnankyně, každý student, každá studentka má právo očekávat profesionální chování od ostatních a je také sám/sama zodpovědný/á za své chování vůči ostatním. Všichni pak mají osobní odpovědnost za dodržování těchto zásad a principů:

- Zacházet s ostatními důstojně a s úctou,
- Netolerovat žádnou formu obtěžování a v případě, že se stanou jeho svědky, na nepřijatelné chování upozornit,
- Podporovat každého/každou, kdo se cítí být obětí obtěžování, včetně propojení na externí pomoc a psychickou podporu pro podání formální stížnosti, pokud bude třeba.

Co je sexualizované a genderově podmíněné násilí?

Obecně jej lze definovat jako nevhodné a nevídané chování se sexuálním podtextem, jehož **podstatou je** (podobně jako ostatních druhů obtěžování) **snaha získat, zvýšit nebo potvrdit si svoji převahu nad druhým člověkem.**

Genderově podmíněné násilí zahrnuje veškeré akty fyzického, sexuálního, psychického ekonomického či dalších forem násilí, které jsou cíleny na ženy z důvodu, že jsou ženami, na muže z důvodu, že jsou muži a/nebo analogicky s dalšími genderovými identitami, anebo akty tohoto násilí, které nepřiměřeně dopadají na ženy či na muže [1] nebo další osoby jiných genderových identit.

Sexualizované násilí definuje snaha získat, zvýšit nebo potvrdit si svoji převahu nad druhým člověkem pomocí sexuality jako nástroje moci. Patří sem např. nevyžádaná sexuální pozornost či sexuální vydíraní a nátlak.

Konkrétně se může jednat například o:

- sexuální návrhy,
- nabízení výhod za intimní sblížení či naopak vyhrožování v případě odmítnutí (např. udělení zápočtu, zkoušky nebo dobré známky, povýšení, finanční odměny či další jiné výhody),
- intimní doteky,
- sdílení intimních fotografií,
- různé formy psychického nátlaku, jako je například odlišné zacházení na základě pohlaví,
- materiály zobrazující osoby jako sexuální objekty,

---

¹ Nověji se místo pojmu sexuální násilí začíná v České republice i ve světě prosazovat termín sexualizované násilí. Lépe vystihuje, jak je vnímána podstata tohoto typu násilí, a jasněji poukazuje na to, že jeho základem není sexuální touha, ale používání sexuality jako nástroje moci“ (Fröschl, Löw, Sopková 2008 in Kutálková, Kobová 2014: 16).

- vystavování a distribuce pornografických materiálů,
- nevhodné komentáře na tělo a vzhled,
- lechtivé vtípy,
- ponižující či zahanbující poznámky,
- pozornost ve formě obtěžujících e-mailů,
- vyjádření urážlivého, nepřátelského a ponižujícího postoje k nějakému pohlaví,
- nadávky, zesměšňování a gesta se sexuálním podtextem,
- šikana a výhružné a nepřátelské jednání,
- urážlivé, nežádoucí a neopětované verbální i neverbální chování,
- fyzické napadení.

Všechny tyto skutečnosti mohou vytvořit nepříjemné studijní či pracovní prostředí i atmosféru mezi studujícími a vyučujícími nebo zaměstnanci/kyněmi, případně mezi studujícími či zaměstnanci/kyněmi navzájem. Mohou se odehrávat jak ve výuce, tak i mimo ni během konzultací, praxí nebo různých exkurzí mimo prostor školy, v případě zaměstnanců a zaměstnankyň v pracovní době, na pracovišti, ale i za jiných okolností.

Další informace najdete na stránkách [Ombudsman UK](https://centrumcarolina.cuni.cz/CC-276.html) a <https://centrumcarolina.cuni.cz/CC-276.html>

[1] Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018, Úřad vlády ČR, únor 2015, dostupné z <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili.pdf>